

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាចិន

**« គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងវិសិ និង
ព្រំដែននៃអភិបាលកិច្ច »**

ស្រាវជ្រាវនិងរៀបរៀងដោយ៖

លោក ទេព វឌ្ឍន៍

មន្ត្រីមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាចិននៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ខែមករា ២០១៧

គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងវិថី និង ព្រំដែននៃអភិបាលកិច្ច

ស្រាវជ្រាវនិងរៀបរៀងដោយ៖ លោក ទេព វន្តា

មន្ត្រីមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាចិននៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

I. សេចក្តីផ្តើម

គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងវិថី (BRI) ដែលជាគម្រោងវិថីស្មុគ្រ បានប្រកាសឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០១៣ ដោយប្រធានាធិបតីចិន ស៊ី ជីនពីង ហើយចែកជាពីរគឺ៖ វិថីមួយនិងខ្សែក្រវាត់មួយ (One Belt One Road)។ «វិថីមួយ» គឺសំដៅដល់ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវទឹក ឬ វិថីស្មុគ្រសមុទ្រសតវត្សរ៍ទី២១ ភ្ជាប់ពីតំបន់ហ្វូចូរ ដល់ក្រុងវិនណៃប្រទេសអ៊ីតាលី កាត់តាមតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ អាស៊ីខាងត្បូង អាហ្វ្រិក និងអឺរ៉ុបខាងត្បូង។ «ខ្សែក្រវាត់មួយ» ជារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវគោក ឬ វិថីស្មុគ្រសេដ្ឋកិច្ច ភ្ជាប់ពីស៊ីអាន ដល់ តំបន់វិនណៃ នៃប្រទេសអ៊ីតាលីដែរ ដោយឆ្លងកាត់តំបន់អាស៊ីកណ្តាល ម៉ូស្កូ និងអឺរ៉ុបខាងត្បូងសម្រាប់បង្កើតនូវទំនាក់ទំនងរវាងចិន និងពិភពលោក ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងលំហូរពាណិជ្ជកម្មរយៈពេលវែង ពិសេសគឺផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍ដល់បណ្តាប្រទេសដែលចូលរួម។

១. តើខ្សែក្រវាត់និងវិថី និងដែនអភិបាលកិច្ចគឺជាអ្វី?

ខ្សែក្រវាត់និងវិថី និងដែនអភិបាលកិច្ច គឺការអភិវឌ្ឍនូវសេដ្ឋកិច្ចតាមព្រំដែនដែលវាមានការពិបាកណាស់ក្នុងការកំណត់អំពីទង្វើនៅគ្រប់បណ្តាប្រទេសដែលមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងផ្លូវស្មុគ្រ មេគង្គឡានឆាង ហើយដែលមានការណែនាំជាលើកដំបូងនៅឆ្នាំ២០១៣។ ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ព័ត៌មានទាក់ទងទៅនឹងរបៀបកសាងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគេឆ្លងកាត់ព្រំដែន និងការគ្រប់គ្រងវា។

ជាក់ស្តែង ប្រទេសកម្ពុជា ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅចន្លោះប្រទេសថៃ វៀតណាម និងឡាវនោះ ក៏ត្រូវបង្ហាញឱ្យឃើញនូវរបៀប ឬវិធីនៃការកែប្រែចំណូលពីគ្នាទៅវិញទៅមកតាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរទំនិញ ឬការនាំចេញនូវទំនិញដែលគួរនឹងនាំចេញ ហើយនាំចូលនូវទំនិញដែលជាតម្រូវការចាំបាច់ដើម្បីរកលុយបន្ថែមពីការតភ្ជាប់រវាងខ្សែក្រវាត់និងវិថី។

២. តើមានទំហំប៉ុណ្ណាដែរ?

តាមប្រសាសន៍ប្រធានាធិបតីចិនស៊ីជីនពីង ដែលបានបង្ហាញ នៅទីក្រុងប៉េកាំងកាលពីខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥នេះថា៖ គម្រោងខ្សែក្រវាត់និងវិថី មានទំហំធំមហាសាល។ ព្រោះឆ្នេរសមុទ្ររបស់ខ្សែក្រវាត់និងវិថី ត្រូវតែឆ្លងកាត់ប្រទេសជាច្រើននិងគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដី ៥៥% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់ពិភពលោកនិង៧០% នៃប្រជាជនលើផែនដី និងប្រើប្រាស់ថាមពល៧៥% នៃទុនបម្រុងនៅលើ

ពិភពលោក។ យុទ្ធសាស្ត្រ និងភូមិសាស្ត្រនយោបាយរបស់ចិន ត្រូវបានអមដោយថាមពលហិរញ្ញវត្ថុដ៏មហិមា។ ធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី ត្រូវបានដឹកនាំដោយជនជាតិចិនជាមួយនឹងមូលនិធិនៃផ្លូវជំនួញសូត្រចំនួន ៤០ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក។

៣. តើអ្វីទៅជាផែនការវិថីនិងខ្សែក្រវាត់?

«ផែនការសកម្មភាព»របស់ក្រុងប៉េកាំងឆ្នាំ២០១៥ គឺជាឯកសារភាពយន្តដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយនិងផ្លូវការបំផុតដែលមិនច្បាស់លាស់។ ប៉ុន្តែទ្រឹស្តីគោលនយោបាយការបរទេសរបស់ចិនស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការឈ្នះ-ឈ្នះគឺផ្ដោតលើ«ភាពសុខដុម សន្តិភាព និងវិបុលភាព»។ ការគ្រប់គ្រងខ្សែក្រវាត់និងវិថីនិងផែនការគ្រប់គ្រងគឺមានការសន្ទនាដោយបង្ហាញនូវទស្សនៈច្រើនជាងទង្វើ។ យើងអាចចូលរួមអាជីវកម្មជាមួយគ្នានៅក្នុងដំណាក់កាលទាំងអស់តាមរយៈអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា ហើយការអនុវត្តនេះមិនទាន់មានដំណើរការល្អនៅឡើយទេ។

៤. តើអ្វីដែលយើងត្រូវដឹងបន្ថែមទៀត?

គំនិតផ្តួចផ្តើមពីខ្សែក្រវាត់និងវិថី ដែលបង្កើតឡើងស្ថិតក្នុងបំណង៖

- បង្កើនទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធរវាងចិននិងពិភពលោក
- ដើម្បីពង្រីកលំហូរពាណិជ្ជកម្ម
- លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ រយៈពេលវែងនិងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង
- ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសដែលបានចូលរួម

គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងវិថីមានគោលដៅសំខាន់៥៖

- ការសម្របសម្រួលគោលនយោបាយ
- ការតភ្ជាប់ពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយ
- មិនមានរបាំងពាណិជ្ជកម្មទេ
- សមាហរណកម្មហិរញ្ញវត្ថុ
- ចំណងរវាងប្រជាជននិងប្រជាជន

ជារួម នៅក្នុងគំនិតផ្តួចផ្តើមពីខ្សែក្រវាត់និងវិថីនិងផែនការអភិបាលកិច្ច មានមធ្យោបាយពីរគឺ៖

- កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសដែលមានព្រំដែនជាប់គ្នាជាមួយគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងវិថី និង
- ការគ្រប់គ្រងផែនការសមត្ថកិច្ចសម្រាប់ប្រទេសរបស់ខ្លួន ដូចជា៖
 - ប្រទេសកម្ពុជា មានព្រំប្រទល់ជាប់ប្រទេសវៀតណាម ឡាវ និងថៃជាដើម ពិសេសគឺស្ថិតក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គតែមួយទៀតផង

- វិសាលភាពនៃការងារនៅក្នុងប្រទេស
- «តើពួកគេគិតយ៉ាងណាអំពីការគ្រប់គ្រងព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរបស់ពួកគេ?»
- រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអនុវត្តនូវជំហានសម្របសម្រួលជាច្រើនទាក់ទងទៅនឹងការបែងចែករដ្ឋបាលគ្រប់គ្រងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយបាននាំមកនូវផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ប្រភេទទៅនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស ហើយឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការរុករករបស់រដ្ឋាភិបាលស្តីពីការកែតម្រូវទីកន្លែងសេដ្ឋកិច្ច។
- ការធ្វើកំណែទម្រង់ព្រំប្រទល់ នាំឱ្យមានផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចនិងគោលនយោបាយជាបន្តបន្ទាប់។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ បានរួមបញ្ចូលនូវការទាមទារនូវបទបញ្ញត្តិខ្ពស់សម្រាប់ឥរិយារបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងបរិបទនៃការពង្រឹងយុទ្ធសាស្ត្រទំនើបកម្មនៃសេដ្ឋកិច្ចក្នុងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ។
- រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ គួរតែមានវិសាលភាពនិងឱកាសថ្មីៗដែលបណ្តាលមកពីការកែសម្រួលទាំងនេះ ដើម្បីអភិវឌ្ឍអាជីវកម្មគ្រប់ប្រភេទដូចជាសេដ្ឋកិច្ចទេសចរណ៍។

II. ផ្លូវការណ៍កម្មរបស់ខ្សែក្រវាត់និងទី

ខ្សែក្រវាត់នៃផ្លូវជំនួញសូត្រសេដ្ឋកិច្ច ផ្លូវអាកាសបុរាណដែលតភ្ជាប់អឺរ៉ុប និងមជ្ឈិមបូព៌ាទៅកាន់ប្រទេសចិនតាមរយៈអាស៊ីកណ្តាលនឹងបង្កើតច្រករបៀងថ្មីរួមមាន៖

- ក. ច្រករបៀងស្ថានសេដ្ឋកិច្ច អឺរ៉ាស៊ី ដែលភ្ជាប់ពីខេត្តហ្សាងស៊ូតាមរយៈស៊ីនជាំងទៅកាន់ទីក្រុងរ៉ូតតាដាំ នៃប្រទេសហូឡង់
- ខ. ច្រករបៀងសេដ្ឋកិច្ច ចិន-ម៉ុងហ្គោលី និងរុស្ស៊ី ដែលតភ្ជាប់ប្រទេសចិនទៅប្រទេសរុស្ស៊ីតាមរយៈប្រទេសម៉ុងហ្គោលីខាងក្នុង
- គ. ច្រករបៀងសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ី-អាស៊ីខាងលិច ដែលរត់ពីតំបន់ស៊ីនជាំង ឆ្ពោះទៅកាន់ឧបទ្វីបអារ៉ាប់ ទួរគី និងអឺរ៉ង់។

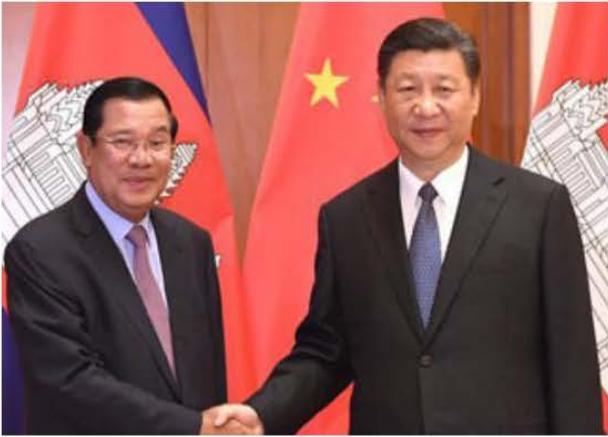
ពាណិជ្ជកម្មផ្លូវសូត្រសមុទ្រសតវត្សរ៍ទី២១ ជាផ្លូវទឹកនៅភាគខាងត្បូង ដែលតភ្ជាប់ប្រទេសចិន អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ឥណ្ឌា និងអាហ្វ្រិក ព្រមទាំងបង្កើតច្រករបៀងថ្មីផ្សេងទៀត៖

- ច្រករបៀងឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន (ទទួលឥទ្ធិពលចិន-ឥណ្ឌា) ដែលចូលរួមជាមួយតំបន់ដីសណ្តរ និងបណ្តាប្រទេសនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។
- ច្រករបៀងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសប៉ាគីស្ថាន ដែលភ្ជាប់ក្រុង Kashgar នៅស៊ីនជាំងជាមួយកំពង់ផែសមុទ្រជ្រៅនៅហ្គាវ៉ាដានៅក្នុងប្រទេសប៉ាគីស្ថាន។

- ប្រកាសប្រៀងសេដ្ឋកិច្ចបង់ក្លាដេស ចិន ឥណ្ឌា និងមីយ៉ាន់ម៉ា ដែលជាស្ថានភាពកាត់ប្រទេសចិន និងអាស៊ីខាងត្បូង។

1. កម្ពុជាត្រូវគំនិតផ្តួចផ្តើម វិថី និងខ្សែក្រវាត់

ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចទៅកាន់ទីក្រុងប៉េកាំង នាពេលថ្មីៗនេះ សម្តេច ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី កម្ពុជា បានស្នើសុំជំនួយ និងការវិនិយោគបន្ថែម ទៀតរបស់ប្រទេសចិនដោយនិយាយថា «យើងត្រូវ ការស្ថានបន្ថែមទៀតនៅលើទន្លេមេគង្គយើងក៏ត្រូវ ការផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវថ្នល់ថ្មី រថភ្លើងលើអាកាសផងដែរ»។

ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាអ្នកគាំទ្រយ៉ាងសាទរ ចំពោះប្រទេសចិន។ គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ ថ្នល់ (BRI) និងបានបង្កើតនូវផ្លូវសំខាន់ៗដែលភ្ជាប់ការអភិវឌ្ឍរបស់ខ្លួនទៅនឹងការពង្រីកប្រទេសចិន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយជាមួយនឹងលំហូរដើមទុននៃប្រទេសចិនកម្ពុជានឹងត្រូវបានគេទាញយកបន្ថែមទៀត ទៅក្នុងដែនឥទ្ធិពលសេដ្ឋកិច្ច និងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ចិន។

ក. ការវិនិយោគរបស់ចិននិងគំនិតផ្តួចផ្តើមវិថីនិងខ្សែក្រវាត់

នៅក្នុងការពង្រីកនូវគំនិតផ្តួចផ្តើមវិថី និងខ្សែក្រវាត់របស់ប្រទេសចិន កម្ពុជាបានក្លាយទៅជា ទិសដៅដ៏ទាក់ទាញមួយសម្រាប់ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីប្រទេសចិននៅក្នុងដំណាក់កាលនៃស៊ីភាព នយោបាយ តម្លៃពលកម្មទាប ការចូលទីផ្សារមានភាពងាយស្រួល និងទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់កម្ពុជា នៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ សុទ្ធតែជាការទាក់ទាញដ៏ធំមួយសម្រាប់ការហូរចូលដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់នៃរូបិយវត្ថុ របស់ចិន។ នៅឆ្នាំ២០១៦ លោក ស៊ី ជិនពីង បានចុះហត្ថលេខា លើកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចចំនួន ៣១ ដោយរួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងកម្ចីទុនចំនួន ២៣៧លានដុល្លារជាមួយកម្ពុជា។ លោក ស៊ី ក៏បាន សន្យាជំរុញការវិនិយោគរបស់ចិននៅក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជា និងលុបចោលនូវបំណុលកម្ពុជា ប្រហែល ៨៩លានដុល្លារ។ ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចលូតលាស់លឿនបំផុតនៅ អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ហើយមានការតស៊ូដើម្បីជម្នះនូវឧបសគ្គសំខាន់ៗចំពោះការអភិវឌ្ឍរបស់ខ្លួនពោល គឺ បញ្ហាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដូចជា៖ អគ្គិសនី ចរាចរណ៍ ផ្លូវគមនាគមន៍ជនបទ និងអនាម័យទឹក ព្រមទាំង ជម្រើសហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួនទៀតដែលមានចំនួនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បំពេញតម្រូវការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នៅកម្ពុជា។ ការសន្យានៃប្រាក់កម្ចីខ្នាតធំដែលគ្មានសាច់ប្រាក់ បានធ្វើឱ្យសំណើ BRI របស់ប្រទេស ចិនមានការលំបាកក្នុងការទប់ទល់។ ការចូលរួមក្នុង BRI បាននាំមកនូវលទ្ធភាពទទួលបាននូវមូលនិធិ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដ៏ធំសម្បើមនៃគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុដែលដឹកនាំដោយចិន ដូចជា៖ ធនាគារវិនិយោគ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី ធនាគារនាំចេញ-នាំចូលចិន ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ចិន និងមូលនិធិផ្លូវសូត្រ។

ខ. កម្ពុជា ក្នុងគម្រោងរបស់ចិន

ប្រទេសចិន គឺជាអ្នកវិនិយោគទុនធំបំផុតនៅក្នុងវិស័យថាមពលកម្ពុជាដោយមានដើមទុនសរុបជាង៧,៥ពាន់លានដុល្លារ នៅក្នុងរោងចក្រវារីអគ្គិសនី។ ប្រទេសកម្ពុជា និងចិន បានព្រមព្រៀងគ្នាលើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីជាច្រើន។ ទំនប់វារីអគ្គិសនីកំបាយ ត្រូវបានសាងសង់ដោយជំនួយរបស់ចិននិងមានសមត្ថភាពផលិតអគ្គិសនីចំនួន១៩៤មេហ្គាវ៉ាត់ គឺគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការប្រើប្រាស់នៅខេត្តកំពត និងតាកែវ។ ប្រទេសចិនក៏បានផ្តល់ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវថ្នល់ដែលងាយស្រួលដល់ការដឹកជញ្ជូនរបស់ប្រទេសកម្ពុជា រួមមានស្ពាន ផ្លូវហាយវេ ផ្លូវដែក និងកំពង់ផែ។ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដើម្បីភ្ជាប់ខេត្តនិងខេត្ត ពិសេសជាមួយ ប្រទេសជិតខាងក្នុងផ្លូវពាណិជ្ជកម្ម។

គ. បញ្ហាប្រឈមដែលបានកំណត់ដោយគម្រោង

ប្រទេសកម្ពុជា មានយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការបង្កើនចំនួនរោងចក្រ ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពការងារ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ មានទំនិញសំខាន់ៗខ្លះ ត្រូវបាននាំចូលពីប្រទេសចិនដែលជាប្រភពសំខាន់នៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ កម្ចីទ្វេភាគីកម្ពុជា-ចិន មានចំនួន៣,៩ពាន់លានដុល្លារដែលជាម្ចាស់បំណុលធំបំផុតរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ចំពោះបញ្ហាសមុទ្រចិនខាងត្បូងកម្ពុជា បានក្លាយជាប្រទេសដែលមាននិន្នាការក្នុងការជំរុញឱ្យការដោះស្រាយជាលក្ខណៈទ្វេភាគី ដោយសន្តិវិធី ទោះបីជាមានជម្លោះនេះមានការប៉ះទង្គិចជាមួយសមាជិកអាស៊ានក៏ដោយ។ ការជំទាស់របស់កម្ពុជាក្នុងការលើកយកបញ្ហាសមុទ្រចិនខាងត្បូងក្នុងកិច្ចប្រជុំអាស៊ាន ធ្វើឱ្យកម្ពុជាទទួលបានកញ្ចប់ជំនួយបន្ថែមពីចិនប្រមាណ៦០០លានដុល្លារ។ បញ្ហានេះបានបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភអំពីឥទ្ធិពលនយោបាយនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ចិនលើប្រទេសកម្ពុជាដែលនឹងនាំមកនូវអនាគតនៃគោលនយោបាយការបរទេសរបស់កម្ពុជាដូចដែលឥទ្ធិពលចិនបានកើនឡើង។

ឃ. គម្រោងចិនអាចនាំមកនូវហានិភ័យដល់បំណុលកម្ពុជា

ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានរបស់ចិនចំពោះគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវ៉ាត់និងវីប៊ីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាចនាំឱ្យមានបំណុលកើនឡើង។ យោងតាមការវិភាគ នាពេលថ្មីៗនេះ ទោះបីជាបំណុលសរុបរបស់កម្ពុជាមានតិចតួចក៏ដោយ។ ប្រទេសកម្ពុជាទំនងជាមានបំណុលចិនកើនឡើងដោយសារតែគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវ៉ាត់ និងវីប៊ី (ឯកសារគោលនយោបាយដែលចេញដោយមជ្ឈមណ្ឌលដើម្បីការអភិវឌ្ឍសកល) ចុងឆ្នាំ២០១៦ បំណុលសាធារណៈរបស់កម្ពុជាមានចំនួន ៦,៥ ពាន់លានដុល្លារដែលជាកាតរយទាបបំផុតនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ២០ពាន់លានដុល្លារ។ (របាយការណ៍នេះបានបង្ហាញថា ប្រហែលពាក់កណ្តាលនៃបំណុលជំពាក់ចិន ចំនួន ៦,៥ ពាន់លានដុល្លារ)។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

អភិបាលកិច្ចខ្សែក្រវាត់ និងវិថី គឺជាកម្លាំងថ្មីមួយដែលរៀបចំឱ្យមានសណ្តាប់ធ្នាប់សេដ្ឋកិច្ចសកលដោយបម្រើយុទ្ធសាស្ត្រដ៏ធំរបស់ប្រទេសចិនក្នុងការផ្សព្វផ្សាយនូវឥទ្ធិពលសកល និងតួនាទីដឹកនាំរបស់ខ្លួនតាមរយៈការទូតខាងសេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌។ ប្រទេសកម្ពុជាគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងចំពោះគំនិតផ្តួចផ្តើមនេះ ជាពិសេសសម្រាប់ហេតុផលអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងសមត្ថភាពផលិតកម្ម។ គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់ និងវិថី បានបំពេញបន្ថែមទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍជាតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដែលអាចពង្រឹងការប្រកួតប្រជែងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដោយធ្វើពិពិធកម្មប្រកបនៃកំណើន និងពង្រីកនូវវិសាលភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចរបស់ខ្លួនដើម្បីពង្រីកឱកាសដល់វិស័យឯកជនចូលរួមក្នុងគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលនៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ បញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន គឺកង្វះតម្លាភាព និងការចូលរួមរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានអនុវត្តនីវិធានការកែតម្រូវជាច្រើនទាក់ទងទៅនឹងការបែងចែកអំណាចរដ្ឋបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ការកែសម្រួលព្រំដែន នាំឱ្យមានផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយជាបន្តបន្ទាប់។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ បានរួមបញ្ចូលនូវការទាមទារបទប្បញ្ញត្តិខ្ពស់សម្រាប់ឥរិយាបថរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងបរិបទនៃយុទ្ធសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ។ រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានគួរតែដោះស្រាយជាមួយនឹងឱកាសថ្មី និងបញ្ហាប្រឈមដែលបណ្តាលមកពីការលែតម្រូវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មគ្រប់ប្រភេទ មានសេដ្ឋកិច្ច និងទេសចរណ៍ជាដើម។ ជារួម ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានរបស់ប្រទេសចិនសម្រាប់គម្រោងគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់ និងវិថីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អាចនាំឱ្យមានការបង្កើនបំណុល។

ឯកសារយោង៖

1. ហេតុអ្វីគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់ និងវិថីពិបាកនឹងកំណត់ទីតាំង ? ២០១៧. បោះពុម្ពផ្សាយ ៧/៤/២០១៧. គេហទំព័រ <https://grandnewsasia.com/detail/26967/>
2. <https://www.business.hsbc.com/en-gb/belt-and-road/our-network/opening-up-new-trade-corridors>
3. China Trade: The Belt and Road Initiative. HKTDC Research. Published 3 May 2018. Available <http://m.hktdc.com/business-news/article/The-Belt-and-Road-Initiative/The-Belt-and-Road-Initiative/obor/en/1/1X3CGF6L/1X0A36B7.htm>
4. Qi Lin. 2018. Money talks: China’s belt and road initiative in Cambodia. Global Risk Inside: Know Your World. Published 7 January 2018. Available <https://globalriskinsights.com/2018/01/money-talks-chinas-belt-road-initiative-cambodia/>
5. Robin Spiess. 2018. Belt and Road could bring risks for Cambodia debt. Phnom Penh Post. Published 27 March 2018. Available <https://m.phnompenhpost.com/business/belt-and-road-could-bring-risks-cambodia-debt>